

صورت تقسیم سود برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

حل:

جمع	حسین	حسن
۱۴۰,۰۰۰		
(۲۷۰,۰۰۰)	۱۵۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰
۵۷۰,۰۰۰		
(۳۶۰,۰۰۰)	۱۸۰,۰۰۰ ^(۲)	۱۸۰,۰۰۰ ^(۱)
۲۱۰,۰۰۰		
(۲۱۰,۰۰۰)	۷۰,۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰
—	۴۰۰,۰۰۰	۴۴۰,۰۰۰

سود قابل تقسیم

حق الزحمه شرکا

مانده سود قابل تقسیم پس از کسر حق الزحمه

سود تضمین شده سرمایه

مانده سود قابل تقسیم پس از کسر حق الزحمه و سود تضمین شده

تقسیم باقی مانده به نسبت $\frac{2}{3}$ و $\frac{1}{3}$

سود تضمین شده سرمایه حسن

سود تضمین شده سرمایه حسین

$$۱) ۲,۰۰۰,۰۰۰ \times 9\% = ۱۸۰,۰۰۰$$

$$۲) ۲,۰۰۰,۰۰۰ \times 9\% = ۱۸۰,۰۰۰$$

در خاص در تقسیم سود...

۲-۶- سرمایه امیرعلی و امیررضا شرکای یک شرکت تضامنی در ابتدای سال ۱۳۷۱ به ترتیب ۲,۱۰۰,۰۰۰ ریال و ۳,۳۰۰,۰۰۰ ریال بود. در طی سال ۱۳۷۱ برای توسعه فعالیت‌های شرکت، شرکا در دو مرحله به شرح زیر سرمایه خود را افزایش دادند:

تاریخ	امیرعلی ریال	امیررضا ریال
۱۳۷۱/۴/۱	۱,۲۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۷۱/۷/۱	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۴۰۰,۰۰۰

سود خالص شرکت در سال ۱۳۷۱ مبلغ ۱,۷۵۵,۰۰۰ ریال می‌باشد.

مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه، با فرض این که:

- (۱) سود بر اساس مانده سرمایه ابتدای دوره بین شرکا تقسیم شود.
- (۲) سود بر اساس مانده سرمایه پایان دوره بین شرکا تقسیم شود.
- (۳) سود بر اساس میانگین موزون سرمایه در طی دوره بین شرکا تقسیم شود.

۲-۸- فرشاد، فرهاد و فرزاد شرکای یک شرکت تضامنی به نسبت $\frac{5}{12}$ ، $\frac{4}{12}$ و $\frac{3}{12}$ در سود و زیان سهمیم بوده و سرمایه هر یک از آنها در ابتدای سال به ترتیب ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال، ۸۰۰,۰۰۰ ریال و ۵۰۰,۰۰۰ ریال می باشد. طبق شرکت نامه به مانده

ابتدای سال سرمایه شرکا ۱۲ درصد سود تضمین شده تعلق می گیرد.
 مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و زیان و انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه، با فرض این که:

(۱) سود شرکت ۴۸۰,۰۰۰ ریال باشد.

(۲) سود شرکت ۲۴۰,۰۰۰ ریال باشد.

۲-۹- حجت و قاسم و عباس شرکای یک شرکت تضامنی به نسبت $\frac{2}{5}$ ، $\frac{2}{5}$ و $\frac{1}{5}$ در سود و زیان سهمیم بوده و سرمایه هر یک از آنها به ترتیب ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال می باشد. طبق شرکت نامه:

الف - معادل ۱۰ درصد از سود خالص به عنوان اندوخته عمومی منظور می شود.

ب - به مانده سرمایه هر یک از شرکا ۸ درصد سود تضمین شده تعلق می گیرد.

ج - برای هر یک از شرکا سالانه مبلغ ۱۰۰,۰۰۰ ریال حق الزحمه در نظر گرفته می شود.

د - پاداشی معادل ۵ درصد سود پس از کسر حق الزحمه شرکا برای قاسم منظور می شود.
 مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و زیان و انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه، با فرض این که:

(۱) سود شرکت ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال باشد.

(۲) سود شرکت ۵۰۰,۰۰۰ ریال باشد.

(۳) زیان شرکت ۲۰۰,۰۰۰ ریال باشد.

تجاری وضع شد، قانون تجارت مصوب ۱۳ اردیبهشت ماه سال ۱۳۱۱ است.
اساس حقوق تجارت ایران را تشکیل می دهد.

تعریف شرکت تجاری

تعاریف مختلفی از شرکت تجاری ارائه گردیده است که در اینجا به سه تعریف اشاره می شود:

شرکت تجاری قراردادی است که به موجب آن دو یا چند نفر توافق می کنند سرمایه مستقلی را که از جمع آورده های آنها تشکیل می شود، ایجاد کنند و به مؤسسه ای که برای انجام مقصود خاصی تشکیل می گردد اختصاص دهند و در منافع و زیانهای احتمالی حاصل از بکارگیری سرمایه سهام شوند.^۱

شرکت تجاری عبارت است از سازمانی که بین دو یا چند نفر تشکیل می شود که در آن هر یک سهمی به صورت نقد یا جنس یا کار خود در بین می گذارند تا مبادرت به عملیات تجاری نموده و منافع و زیانهای حاصله را بین خود تقسیم کنند.^۲

✓ شرکت تجاری عبارت است از اجتماع دو یا گروهی از افراد که هر یک امکاناتی را اعم از وجه نقد یا وسایل یا ماشین آلات و زمین و ساختمان و غیره با خود آورده و به منظور کسب سود فعالیت مشترکی را انجام می دهند و منافع را به نسبت های معین تقسیم می کنند.^۳

لازم به توضیح است که در قانون تجارت ایران هیچ گونه تعریف روشنی از شرکت تجاری ارائه نگردیده و صرفاً به ذکر شرکت های تجاری پرداخته شده است. اما به موجب ماده ۵۷۱ قانون مدنی "شرکت عبارت است از اجتماع حقیقه
متعدد در ش...

به طور اختیاری ایجاد می گردد.

در صورتی که سهم هر یک از شرکا به تفکیک معین شده است و

انواع شرکت های تجاری

طبق ماده ۲۰ قانون تجارت شرکت های تجاری بر هفت قسم است:

- ۱- شرکت سهامی
- ۲- شرکت با مسئولیت محدود
- ۳- شرکت تضامنی
- ۴- شرکت نسبی
- ۵- شرکت مختلط سهامی
- ۶- شرکت مختلط غیر سهامی
- ۷- شرکت تعاونی (تولید و مصرف)

در ادامه به اختصار تعریف هر یک از اقسام هفت گانه شرکت های تجاری طبق مفاد قانون تجارت ارائه می گردد.

شرکت سهامی

شرکت سهامی

طبق ماده ۱ اصلاحیه قانون تجارت، شرکت سهامی شرکتی است که سرمایه آن به سهام تقسیم شده و مسئولیت صاحبان سهام محدود به مبلغ اسمی سهام آنها است. طبق ماده ۴ قانون مذکور شرکت‌های سهامی به دو دسته تقسیم می‌شوند:

- ۱- شرکت سهامی عام - شرکتی است که مؤسسين قسمتی از سرمایه شرکت را از طریق فروش سهام به مردم تأمین می‌کنند.
- ۲- شرکت سهامی خاص - شرکتی است که تمام سرمایه آن در موقع تأسیس منحصرأ توسط مؤسسين تأمین می‌گردد.

شرکت با مسئولیت محدود

شرکت با مسئولیت محدود شرکتی است که بین دو یا چند نفر برای امور تجاری تشکیل شده و هر یک از شرکا بدون این که سرمایه به سهام یا قطعات سهام تقسیم شده باشد، فقط تا میزان سرمایه خود در شرکت مسئول قروض و تعهدات شرکت است. در اسم شرکت باید عبارت "با مسئولیت محدود" قید شود، در غیر این صورت شرکت در مقابل اشخاص ثالث شرکت تضامنی محسوب و تابع مقررات آن خواهد بود.^۱

شرکت تضامنی

شرکت تضامنی شرکتی است که تحت اسم مخصوص برای امور تجاری بین دو یا چند نفر با مسئولیت تضامنی تشکیل می‌شود. اگر دارایی شرکت برای تأدیه تمام قروض کافی نباشد هر یک از شرکا مسئول پرداخت تمام قروض شرکت است و هر قراری که بین شرکا برخلاف این ترتیب داده شده باشد در مقابل اشخاص ثالث کان‌لم‌یکن خواهد بود. در اسم شرکت تضامنی باید عبارت "شرکت تضامنی" و لااقل اسم یک نفر از شرکا ذکر شود و در صورتی که اسم شرکت مشتمل بر اسامی تمام شرکا نباشد باید بعد از اسم شریک یا شرکایی که ذکر شده است عبارتی از قبیل (و شرکا) یا (و برادران) قید شود^۱.

شرکت نسبی

شرکت نسبی شرکتی است که برای امور تجاری تحت اسم مخصوص بین دو یا چند نفر تشکیل و مسئولیت هر یک از شرکا به نسبت سرمایه‌ای است که در شرکت گذاشته است. اگر دارایی شرکت نسبی برای تأدیه تمام قروض کافی نباشد هر یک از شرکا به نسبت سرمایه‌ای که در شرکت دارند مسئول تأدیه قروض شرکت می‌باشند. در اسم شرکت نسبی باید عبارت "شرکت نسبی" و لااقل اسم یک نفر از شرکا ذکر شود و در صورتی که اسم شرکت مشتمل بر اسامی تمام شرکا نباشد باید بعد از اسم شریک یا شرکایی که ذکر شده است عبارتی از قبیل (و شرکا) یا (و برادران) قید شود^۲.

ی روشن شدن تفاوت مسئولیت شرکا در شرکت‌های نسبی و تضامنی، فرض کن

بدیهی است چنانچه در مثال فوق هر یک از شرکاء را با سهم او نخواهند بود و این موضوع تفاوت اساسی شرکت نسبی را با شرکت تضامنی نشان می دهد. در شرکت تضامنی هر یک از شرکاء مسئول پرداخت کلیه قروض شرکت می باشند.

شرکت مختلط سهامی

شرکت مختلط سهامی شرکتی است که تحت اسم مخصوصی بین یک عده شرکای سهامی و یک یا چند نفر شریک من تشکیل می شود. مسئولیت شرکای سهامی تابع مقررات شرکت های سهامی و شریک یا شرکای ضامن تابع مقررات های تضامنی است. در اسم شرکت مختلط سهامی باید عبارت "شرکت مختلط" و لااقل اسم یکی از شرکای ضامن در مدیریت شرکت مختلط سهامی مخصوص به شریک یا شرکای ضامن است.^۳

و ۱۱۷ قانون تجارت

و ۱۸۶ و ۱۸۲ قانون تجارت

و ۱۶۴ قانون تجارت

شرکت مختلط غیر سهامی

شرکت مختلط غیر سهامی شرکتی است که تحت اسم مخصوصی بین یک یا چند نفر شریک ضامن و یک یا چند نفر شریک با مسئولیت محدود بدون انتشار سهام تشکیل می‌شود. شریک ضامن مسئول کلیه قروضی است که ممکن است علاوه بر دارایی شرکت پیدا شود و شریک با مسئولیت محدود کسی است که مسئولیت او فقط تا میزان سرمایه‌ای است که در شرکت گذارده و یا بایستی بگذارد. در اسم شرکت مختلط غیر سهامی باید عبارت "شرکت مختلط" و لا اقل اسم یکی از شرکای ضامن قید شود. اداره شرکت مختلط غیر سهامی به عهده شریک یا شرکای ضامن است و حدود اختیارات آنها همان است که در مورد شرکت تضامنی مقرر است.

شرکت تعاونی

طبق ماده ۲ قانون تشکیل شرکت‌های تعاونی، شرکت تعاونی شرکتی است که از اشخاص حقیقی یا حقوقی به منظور رفع نیازمندی‌های مشترک و بهبود وضع اقتصادی و اجتماعی اعضا از طریق خودیاری و کمک متقابل و همکاری آنان تشکیل می‌شود. اهداف شرکت‌های تعاونی به شرح زیر است:

۱- ایجاد و تأمین شرایط و امکانات کار برای اعضا

فصل دوم

تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

مؤسسات انفرادی در مراحل اولیه توسعه خود معمولاً با قبول یک یا چند نفر شریک به صورت شرکت تضامنی ظاهر می شوند. شرکت تضامنی یکی از مهمترین انواع شرکت های تجاری است و در مواردی تشکیل می شود که ترکیبی از سرمایه، مدیریت، تخصص یا تجربه افراد لازم باشد.

تعریف شرکت تضامنی

طبق ماده ۱۱۶ قانون تجارت "شرکت تضامنی شرکتی است که تحت اسم مخصوصی برای امور تجاری بین دو یا چند نفر با مسئولیت تضامنی تشکیل می شود. اگر دارایی شرکت برای تأدیه تمام قروض کافی نباشد هر یک از شرکا مسئول پرداخت تمام قروض شرکت است و هر قراری که بین شرکا برخلاف این ترتیب داده شده باشد در مقابل اشخاص ثالث کان لم یکن خواهد بود."

تمام قروض شرکت است و هر قراری که بین شرکا برخلاف این ترتیب داده شده باشد در مقابل اشخاص ثالث کان لم یکن خواهد بود.

اسم شرکت تضامنی

شرکت تضامنی دارای اسم مخصوص به خود بوده و ممکن است مشتمل بر اسم تمام شرکا باشد، مانند "شرکت تضامنی محمد و علی" که بیانگر آن است که شرکت دارای دو شریک است، و یا ممکن است اسم یکی از شرکا را شامل گردد. از قبیل (و شرکا) یا (و برادران) قید شود، مانند "شرکت تضامنی حسن و شرکا" یا "شرکت تضامنی حسین و برادران".

ویژگی های شرکت تضامنی

ویژگی هایی که شرکت تضامنی را از سایر شرکت ها در قانون تجارت متمایز می کند عبارتند از:

- ۱- عمر محدود - از آنجا که شرکت تضامنی بر اساس یک قرارداد (شرکت نامه) تشکیل می گردد عمر آن محدود می باشد.

در صورتی که قرارداد برای مدت محدودی تنظیم شده باشد، عمر شرکت در پایان این مدت به پایان می‌رسد و چنانچه شرکت برای انجام عملیاتی تشکیل گردیده باشد، عمر شرکت پس از انجام عملیات مذکور خاتمه می‌یابد. عمر شرکت همچنین ممکن است بنا به درخواست هر یک از شرکا به پایان رسیده و منحل گردد. علاوه بر این، عمر یک شرکت تضامنی ممکن است با فوت، ورشکستگی و یا عدم صلاحیت هر یک از شرکا خاتمه یابد. لازم به توضیح است که ورود یک شریک جدید به شرکت تضامنی به طور قانونی به منزله خاتمه فعالیت شرکت تضامنی قبلی و تأسیس یک شرکت تضامنی جدید تلقی می‌گردد، حتی اگر شرکت تضامنی جدید همان فعالیت‌های تجاری شرکت تضامنی قبلی را ادامه دهد.

۲- نمایندگی متقابل - نمایندگی متقابل یا دوجانبه در شرکت تضامنی بدین معناست که هر شریک از جانب خود و به نمایندگی از جانب سایر شرکا اختیار دارد نسبت به عقد قرارداد با اشخاص ثالث، که در محدوده عملیات عادی شرکت تضامنی خود باشد، اقدام نماید.

۳- مسئولیت نامحدود - مسئولیت شرکای شرکت تضامنی محدود به سهم‌الشرکه آنها نیست و طلبکاران می‌توانند برای وصول طلب خود به تک تک شرکا مراجعه کنند و کلیه طلب خود را بدون توجه به نسبت سهم‌الشرکه هر شریک مطالبه نمایند. بنابراین چنانچه دارایی‌های شرکت برای تأدیه بدهی‌های شرکت کافی نباشد، هر یک از شرکا در مقابل تمام بدهی‌های شرکت مسئول است و نه تنها سهم‌الشرکه هر شریک، بلکه دارایی‌های شخصی او نیز وثیقه بدهی‌های شرکت است.

۴- مالکیت مشترک دارایی‌ها - هر نوع دارایی نظیر وجوه نقد، موجودی کالا، ساختمان و ... که توسط هر یک از شرکا به شرکت آورده می‌شود یا در طول فعالیت شرکت خریداری یا ایجاد می‌گردد، به عنوان دارایی مشترک کلیه شرکا تلقی می‌شود. سهم هر یک از شرکا از دارایی‌های مذکور هنگام انحلال شرکت و با توجه به مانده سرمایه آن‌ها تعیین می‌شود.

۵- سهولت تشکیل - با توجه به این که تعداد شرکای شرکت تضامنی محدود بوده و بیشتر بین اشخاصی که شناخت قبلی نسبت به یکدیگر دارند و بر اساس یک قرارداد مکتوب تشکیل می‌شود، لذا در مقایسه با شرکت‌های سهامی که تشکیل آن‌ها مراحل متعدد قانونی را ایجاب می‌نماید، تشکیل شرکت‌های تضامنی ساده‌تر بوده و به مقررات کمتری نیاز دارد.

۶- محدودیت فعالیت شرکا - طبق قانون تجارت، در شرکت‌های تضامنی برای شرکا محدودیت‌هایی در نظر گرفته شده است. از جمله این که هیچ‌یک از شرکا نمی‌تواند بدون موافقت و رضایت سایر شرکا (به حساب شخص خود یا به حساب شخص ثالث) تجارتي از نوع فعالیت تجاری شرکت تضامنی انجام دهد و یا این که هیچ‌یک از شرکا نمی‌تواند بدون رضایت سایر شرکا به عنوان شریک ضامن یا با مسئولیت محدود در شرکت دیگری که فعالیت تجاری مشابه با شرکت تضامنی دارد، داخل شود.

شرکت نامه

شرکت نامه قراردادی است کتبی که کلیه توافقات انجام شده بین شرکا قبل از ثبت شرکت در آن قید می‌شود. شرکت نامه و اساس هر شرکت تضامنی است و کلیه روابط مالی و حقوقی بین شرکا، نحوه تقسیم سود و زیان، شرایط ورود و خروج شرکا و ... در آن قید می‌شود.

شرکا، انحلال شرکت، وظایف، اختیارات، تعهدات، امتیازات، میزان برداشت هر یک از شرکا و ... در آن مشخص می‌گردد. شرکت‌نامه حتماً باید به صورت مکتوب بوده و در اداره ثبت شرکت‌ها به ثبت رسیده باشد. هرگونه تغییر در شرکت‌نامه نیز باید با رضایت کلیه شرکا بوده و در اداره ثبت شرکت‌ها به ثبت برسد.^۱

تشکیل شرکت تضامنی

از آنجا که شرکت تضامنی دارای شخصیت حقوقی می‌باشد، برای آن که بتواند به طور رسمی شروع به فعالیت نماید، مانند سایر شرکت‌های تجاری الزاماً باید در اداره ثبت شرکت‌ها به ثبت برسد. این کار زمانی صورت می‌گیرد که:

- ۱- شرکت‌نامه مطابق قانون تنظیم شده باشد.

- ۲- تمام سرمایه نقدی تأدیه و سهم‌الشرکه غیر نقدی نیز تقویم و تسلیم شده باشد.^۲

حساب‌های مورد استفاده در شرکت‌های تضامنی

حساب‌های مورد استفاده در شرکت‌های تضامنی

حساب‌های مورد استفاده برای ثبت دارایی‌ها و بدهی‌ها در شرکت‌های تضامنی مشابه مؤسسات تک مالکی است، اما حساب‌های مورد استفاده برای حقوق صاحبان سرمایه آن‌ها متفاوت از مؤسسات تک مالکی می‌باشد. همان‌طور که می‌دانیم، در مؤسسات تک مالکی در پایان دوره مالی کلیه رویدادهای مالی مربوط به سرمایه و برداشت صاحب مؤسسه و سود و زیان ناشی از عملیات در حساب واحدی به نام "سرمایه صاحب مؤسسه" در ترازنامه منعکس می‌گردد. اما در شرکت‌های تضامنی به دلیل آن که هر نوع تغییر در سرمایه شرکت باید در اداره ثبت شرکت‌ها به ثبت برسد، لذا برای هر یک از شرکا معمولاً حساب‌های زیر در دفاتر افتتاح می‌شود:

۱- حساب سرمایه شرکا

۲- حساب برداشت شرکا

۳- حساب جاری شرکا

۴- حساب وام شرکا

حساب سرمایه شرکا

در شرکت‌های تضامنی برای هر یک از شرکا حساب جداگانه‌ای تحت عنوان "حساب سرمایه" در دفاتر ایجاد شده و سرمایه‌گذاری نقدی و غیرنقدی هر شریک در بستانکار آن ثبت می‌شود. حساب سرمایه هر شریک نشان‌دهنده میزان سهم‌الشرکه وی بوده و معمولاً به یک مبلغ ثابت در دفاتر ثبت و نگهداری می‌شود و تغییرات ناشی از برداشت شرکا یا تغییرات ناشی از سود و زیان در حساب‌های دیگری که برای این منظور در نظر گرفته شده است، ثبت می‌گردد. شایان ذکر است تغییرات در حقوق مالکیت در نتیجه ورود و خروج و یا فوت شریک از جمله مواردی هستند که می‌توان آن را به حساب سرمایه شرکا منظور نمود.

حساب برداشت شرکا

در برخی موارد طبق مفاد شرکت نامه ممکن است شرکا مجاز باشند وجوه یا کالای مورد نیاز خود را تا حد مقرر در شرکت نامه از شرکت برداشت نمایند. در این گونه موارد، برای هر یک از شرکا یک حساب جداگانه تحت عنوان "برداشت" در دفاتر ایجاد شده و کلیه برداشت های نقدی و غیر نقدی شریک در طول دوره مالی در بدهکار این حساب ثبت می شود. این حساب یک حساب موقت بوده و مانده آن در پایان دوره مالی به حساب جاری هر شریک منتقل می شود. از آنجایی که برداشت هر شریک به منزله دریافت وام از شرکت می باشد، لذا ممکن است در شرکت نامه نسبت به برداشت شرکا بهره ای در نظر گرفته شود.

حساب جاری شرکا

در شرکت های تضامنی جهت انجام برخی از مبادلات مالی بین شرکت و شرکا، برای هر یک از شرکا حساب جداگانه ای تحت عنوان "حساب جاری" در دفاتر ایجاد می شود. حقوق، پاداش، سود تضمین شده (بهره) سرمایه و سهم سود هر شریک در بستانکار این حساب و برداشت های نقدی و غیر نقدی و سهم زیان هر یک از شرکا در بدهکار آن ثبت می شود. مانده بدهکار حساب جاری شریک در هر زمان نشانگر میزان مطالبات شرکت از شریک و مانده بستانکار آن نشان دهنده بدهی شرکت می باشد. حساب جاری شرکا یک حساب دائمی بوده و مانده آن در پایان دوره مالی به دوره بعد منتقل می شود.

حساب وام شرکا

گاهی اوقات ممکن است شرکت تضامنی به وجوه نقد نیاز داشته باشد و این وجوه از طریق یکی از شرکا تأمین گردد و به دلایلی شرکا تمایل به افزایش سرمایه نداشته باشند. بنابراین وجوه مذکور به صورت وام در اختیار شرکت قرار گرفته و با توافق سایر شرکا هر ساله از این بابت مبلغی به عنوان سود تضمین شده (بهره) به شریک وام دهنده پرداخت می شود. مبلغی که به عنوان وام از طرف شریک در اختیار شرکت قرار می گیرد در حساب جداگانه‌ای تحت عنوان "وام دریافتی از شرکا" ثبت می شود و مانده وام در ترازنامه به عنوان یکی از اقلام حساب‌های پرداختنی منعکس می گردد. لازم به ذکر است سود تضمین شده‌ای که به وام تعلق می گیرد در حساب وام شریک ثبت نمی شود، بلکه به حساب جاری آن شریک منظور می گردد.

در برخی موارد نیز ممکن است شرکت از وضعیت نقدینگی خوبی برخوردار باشد و شرکا نیاز به وام داشته باشند. در این گونه موارد، وام پرداختی به هر شریک در بدهکار حسابی تحت عنوان "وام پرداختی به شرکا" ثبت می شود و مانده وام در ترازنامه به عنوان یکی از اقلام حساب‌های دریافتنی منعکس می گردد.

عملیات حسابداری ثبت سرمایه

پس از تعیین میزان سهم‌الشرکه هر یک از شرکا، اعم از نقدی یا غیرنقدی، اقلام دارایی که توسط شرکا در اختیار شرکت گذاشته می‌شود در بدهکار حساب‌های دارایی شرکت و مبلغ خالص سرمایه‌گذاری هر یک از شرکا در بستانکار حساب سرمایه مربوط به شریک ثبت می‌گردد.

مثال ۱-۲- احمد و محمود در تاریخ ۱۳۸۱/۲/۲۴ شرکت تضامنی احمد و محمود را تأسیس نمودند. سرمایه‌گذاری اولیه شرکا به شرح زیر است:

احمد	محمود
ریال	ریال
وجه نقد	۲۵۰,۰۰۰
موجودی کالا	۲۰۰,۰۰۰
اثاثه و منصوبات	۱۵۰,۰۰۰
ساختمان	۵۰۰,۰۰۰

مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ۱۳۸۱/۲/۲۴

حل:

حل:

۴۵۰,۰۰۰	۱۳۸۱/۲/۲۴ وجوه نقد
۴۰۰,۰۰۰	موجودی کالا
۱۵۰,۰۰۰	اثاثه و منصوبات
۵۰۰,۰۰۰	ساختمان
۶۰۰,۰۰۰	سرمایه احمد
۹۰۰,۰۰۰	سرمایه محمود

گاهی اوقات شرکت تضامنی از ادغام دو یا چند مؤسسه تک مالکی به وجود می آید. در چنین مواردی علاوه بر دارایی های مؤسسات مذکور بدهی های آنها نیز به شرکت جدید منتقل می شود. در این صورت دارایی ها و بدهی های مذکور پس از ارزیابی تحت سرفصل های مناسب در دفاتر ثبت گردیده و مابه التفاوت آنها به حساب سرمایه شرکا منظور می شود.

مثال ۲-۲ - سعید و مجید که هر کدام صاحب یک فروشگاه لوازم خانگی می باشند، در تاریخ ۱۳۸۱/۳/۳۱ تصمیم گرفتند برای گسترش فعالیت های خود با ادغام دو فروشگاه یک شرکت تضامنی تشکیل دهند. ترازنامه هر یک از فروشگاه ها قبل از ادغام به شرح زیر می باشد:

فروشگاه سعید

ترازنامه

۳۱ خرداد ماه ۱۳۸۱

ریال		ریال	
۷۵۰,۰۰۰	حساب‌های پرداختنی	۴۰۰,۰۰۰	وجوه نقد
۲,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه سعید	۳۰۰,۰۰۰	حساب‌های دریافتنی
		۸۵۰,۰۰۰	موجودی کالا
		۱,۲۰۰,۰۰۰	ساختمان
<u>۲,۷۵۰,۰۰۰</u>		<u>۲,۷۵۰,۰۰۰</u>	

فروشگاه مجید

ترازنامه

۳۱ خرداد ماه ۱۳۸۱

ریال		ریال	
۴۵۰,۰۰۰	حساب‌های پرداختنی	۵۷۰,۰۰۰	وجوه نقد
۱,۵۰۰,۰۰۰	سرمایه مجید	۴۸۰,۰۰۰	حساب‌های دریافتنی
		۶۰۰,۰۰۰	موجودی کالا
		۳۰۰,۰۰۰	اثاثه و منصوبات
<u>۱,۹۵۰,۰۰۰</u>		<u>۱,۹۵۰,۰۰۰</u>	

تشکیل شرکت تف

۲/۳۱

لا

سد

در مورد دارایی‌ها و بدهی‌های ده فروشگاه دریافتی

1,950,000

600,000
300,000
1,950,000

موجودی کالا
اثاثه و منصوبات

در مورد دارایی‌ها و بدهی‌های دو فروشگاه توافقی‌هایی به شرح زیر صورت گرفت:

- 1- موجودی کالای فروشگاه سعید به مبلغ 750,000 ریال و ساختمان آن به مبلغ 1,500,000 ریال مورد توافق قرار گرفت.
- 2- حساب‌های دریافتی فروشگاه مجید مبلغ 430,000 ریال و اثاثه و منصوبات آن به مبلغ 250,000 ریال مورد توافق قرار گرفت.
- 3- بقیه دارایی‌ها و بدهی‌های هر دو فروشگاه عیناً معادل مبلغ دفتری مورد توافق قرار گرفت.

مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه شرکت تضامنی و تعیین سرمایه هر یک از شرکا

حل:

(1) 13X1/3/31 وجوه نقد 400,000
حساب‌های دریافتی 300,000
موجودی کالا 750,000
ساختمان 1,500,000

حساب‌های پرداختی
سرمایه سعید
750,000
2,200,000

(۲) ۱۳۸۱/۳/۳۱ وجوه نقد

۵۷۰,۰۰۰

حساب های دریافتنی

۴۳۰,۰۰۰

موجودی کالا

۶۰۰,۰۰۰

اثاثه و منصوبات

۲۵۰,۰۰۰

حساب های پرداختنی

۴۵۰,۰۰۰

سرمایه مجید

۱,۴۰۰,۰۰۰

لازم به توضیح است که ارزش دارایی هایی که هر شریک به شرکت تضامنی وارد می کند با بهای تمام شده آن که قبلاً در دفاتر فروشگاه هر شریک ثبت شده بود قطعاً تفاوت خواهد داشت و مبالغی که بابت ارزش آن در دفاتر شرکت تضامنی ثبت شده است مبالغ ارزیابی شده و مورد توافق دو شریک است.

سرمایه گذاری مجدد

چنانچه شرکا در طول دوران فعالیت شرکت، به هر دلیلی اقدام به سرمایه گذاری مجدد نمایند، حساب سرمایه هر یک از آنها معادل مبلغ خالص سرمایه گذاری بستانکار شده و حساب دارایی مربوطه بدهکار می شود.

سرمایه گذاری مجدد

چنانچه شرکا در طول دوران فعالیت شرکت، به هر دلیلی اقدام به سرمایه گذاری مجدد نمایند، حساب سرمایه هر یک از آنها معادل مبلغ خالص سرمایه گذاری بستانکار شده و حساب دارایی مربوطه بدهکار می شود.

مثال ۲-۳- با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۲-۲، فرض کنید سعید و مجید در تاریخ ۱۳۸۱/۹/۳۰ تصمیم گرفتند برای گسترش فعالیت های شرکت به ترتیب مبلغ ۶۰۰,۰۰۰ ریال و ۳۰۰,۰۰۰ ریال به طور نقد مجدداً سرمایه گذاری نمایند.

مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ۱۳۸۱/۹/۳۰

حل:

۹۰۰,۰۰۰	۱۳۸۱/۹/۳۰ وجوه نقد
۶۰۰,۰۰۰	سرمایه سعید
۳۰۰,۰۰۰	سرمایه مجید

بستن حساب های موقت در شرکت های تضامنی

نحوه بستن حساب های موقت در شرکت های تضامنی همانند مؤسسات تک مالکی است، بدین ترتیب که در پایان دوره مالی ابتدا اقلام درآمد و هزینه به ترتیب به بستانکار و بدهکار حساب خلاصه سود و زیان منظور می شود تا سود یا زیان شرکت تعیین گردد. سپس مانده حساب خلاصه سود و زیان به حسابی به نام "تقسیم سود" منتقل شده و براساس نسبتی که در شرکت نامه مشخص گردیده، به حساب جاری هر یک از شرکا انتقال می یابد. حساب برداشت شرکا نیز به حساب جاری شرکا بسته می شود.

مثال ۴-۲ - حمید و حامد شرکای یک شرکت تضامنی بوده و به نسبت مساوی در سود و زیان شرکت سهامی باشند. مانده برخی از حساب‌های شرکت در پایان سال ۱۳۸۱ به شرح زیر است:

ریال	
۸۵۰,۰۰۰	خلاصه سود و زیان
۱۳۰,۰۰۰	برداشت حمید
۱۷۰,۰۰۰	برداشت حامد

مطلوبست: انجام ثبت‌های مربوط به بستن حساب‌های موقت در دفتر روزنامه

حل:

۸۵۰,۰۰۰	خلاصه سود و زیان	۱۳۸۱/۱۲/۲۹
۸۵۰,۰۰۰	تقسیم سود	
	بستن حساب خلاصه سود و زیان	

۸۵۰,۰۰۰	تقسیم سود
۴۲۵,۰۰۰	جاری حمید
۴۲۵,۰۰۰	جاری حامد

انتقال سود به حساب جاری شرکا

$$۸۵۰,۰۰۰ \times \frac{1}{2} =$$

$$۸۵۰,۰۰۰ \times \frac{1}{2} =$$

تشکیل
مثال
به ن

جاری حمید

جاری حامد

برداشت حمید

برداشت حامد

بستن حساب برداشت شرکا

۱۳۰,۰۰۰

۱۷۰,۰۰۰

۱۳۰,۰۰۰

۱۷۰,۰۰۰

صورت‌های مالی شرکت‌های تضامنی

صورت سود و زیان شرکت‌های تضامنی مشابه صورت سود و زیان مؤسسات تک مالکی است، با این تفاوت که در صورت سود و زیان شرکت‌های تضامنی نحوه تقسیم سود و زیان بین شرکا در انتهای صورت سود و زیان نشان داده می‌شود.

ترازنامه شرکت‌های تضامنی نیز همانند مؤسسات تک مالکی است. لازم به ذکر است که در ترازنامه شرکت‌های تضامنی و در بخش حقوق صاحبان سرمایه باید مانده سرمایه هر یک از شرکا به تفکیک نشان داده شود. حساب جاری شرکا نیز در صورتی که مانده بدهکار داشته باشد در قسمت دارایی‌های جاری و در صورتی که مانده بستانکار داشته باشد در قسمت بدهی‌های جاری گزارش می‌شود.

مثال ۵-۲- تراز آزمایشی زیر در تاریخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۹ از دفاتر شرکت تضامنی ابراهیم و اسماعیل که در سود و زیان به نسبت مساوی سهام می‌باشند استخراج شده است:

شرکت تضامنی ابراهیم و اسماعیل

تراز آزمایشی

۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

مانده بستانکار	مانده بدهکار	نام حساب
		وجوه نقد
	۹۲۰,۰۰۰	حساب‌های دریافتی
	۷۵۰,۰۰۰	موجودی کالا
	۸۰۰,۰۰۰	اثاثه
	۴۰۰,۰۰۰	استهلاک انباشته اثاثه
۱۲۰,۰۰۰		حساب‌های پرداختی
۳۰۰,۰۰۰		سرمایه ابراهیم
۱,۰۰۰,۰۰۰		سرمایه اسماعیل
۸۰۰,۰۰۰		جاری ابراهیم
	۱۰۰,۰۰۰	جاری اسماعیل
۲۵۰,۰۰۰		فروش
۳,۰۰۰,۰۰۰		برگشت از فروش و تخفیفات
	۱۰۰,۰۰۰	خرید
	۲,۰۰۰,۰۰۰	برگشت از خرید و تخفیفات
۱۵۰,۰۰۰		هزینه حقوق کارکنان
	۲۵۰,۰۰۰	هزینه اجاره ساختمان
	۱۸۰,۰۰۰	هزینه استهلاک اثاثه
	۴۰,۰۰۰	هزینه‌های متفرقه
	۸۰,۰۰۰	
۵,۶۲۰,۰۰۰	۵,۶۲۰,۰۰۰	

دی کالای پایان سال ۹۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.

ست:

(۱) تهیه صورت سود و زیان برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

(۲) تهیه ترازنامه به تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

حل:

شرکت تضامنی ابراهیم و اسماعیل

صورت سود و زیان

برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

ریال	ریال	ریال	
۳,۰۰۰,۰۰۰			فروش
(۱۰۰,۰۰۰)			- برگشت از فروش و تخفیفات
<u>۲,۹۰۰,۰۰۰</u>			فروش خالص
	۸۰۰,۰۰۰		- بهای تمام شده کالای فروش رفته:
		۲,۰۰۰,۰۰۰	موجودی کالای ابتدای سال
		<u>(۱۵۰,۰۰۰)</u>	خرید
	۱,۸۵۰,۰۰۰		- برگشت از خرید و تخفیفات
	<u>۲,۶۵۰,۰۰۰</u>		خرید خالص
		<u>(۹۰۰,۰۰۰)</u>	بهای تمام شده کالای آماده برای فروش
<u>(۱,۷۵۰,۰۰۰)</u>			- موجودی کالای پایان سال
<u>۱,۱۵۰,۰۰۰</u>			بهای تمام شده کالای فروش رفته
			سود ناخالص
			- هزینه های عملیاتی:
	۲۵۰,۰۰۰		هزینه حقوق کارکنان
	۱۸۰,۰۰۰		هزینه اجاره ساختمان
	۴۰,۰۰۰		هزینه استهلاک اثاثه
	۸۰,۰۰۰		هزینه های متفرقه
<u>(۵۵۰,۰۰۰)</u>			
<u>۶۰۰,۰۰۰</u>			سود خالص
			تقسیم سود:
	۳۰۰,۰۰۰		ابراهیم $(\frac{1}{4} \times ۶۰۰,۰۰۰)$
	<u>۳۰۰,۰۰۰</u>		اسماعیل $(\frac{1}{4} \times ۶۰۰,۰۰۰)$
<u>۶۰۰,۰۰۰</u>			

جاری ابراهیم

۳۰۰,۰۰۰	سهم سود	۱۰۰,۰۰۰	مانده
		۲۰۰,۰۰۰	مانده پایان
<u>۳۰۰,۰۰۰</u>		<u>۳۰۰,۰۰۰</u>	
۲۰۰,۰۰۰	مانده پایان		

جاری اسماعیل

۲۵۰,۰۰۰	مانده		
۳۰۰,۰۰۰	سهم سود	۵۵۰,۰۰۰	پایان
<u>۵۵۰,۰۰۰</u>		<u>۵۵۰,۰۰۰</u>	
۵۵۰,۰۰۰	مانده پایان		

شرکت تضامنی ابراهیم و اسماعیل
ترازنامه
۲۹ اسفند ماه ۱۳۴۱

		ریال	ریال	دارایی های جاری:
	بدهی های جاری:			موجودی نقد
ریال	حساب های پرداختی	۹۲۰,۰۰۰		حساب های دریافتی
۳۰۰,۰۰۰	جاری ابراهیم	۷۵۰,۰۰۰		موجودی کالا
۲۰۰,۰۰۰	جاری اسماعیل	۹۰۰,۰۰۰		
۵۵۰,۰۰۰		<u>۲,۵۷۰,۰۰۰</u>		
۱,۰۵۰,۰۰۰	سرمایه شرکا:			دارایی های ثابت:
	ابراهیم		۴۰۰,۰۰۰	اثاثه
۱,۰۰۰,۰۰۰	اسماعیل		(۱۲۰,۰۰۰)	- استهلاک انباشته اثاثه
۸۰۰,۰۰۰			<u>۲۸۰,۰۰۰</u>	
۱,۸۰۰,۰۰۰	جمع بدهی ها و سرمایه	<u>۲,۸۵۰,۰۰۰</u>		جمع دارایی ها
<u>۲,۸۵۰,۰۰۰</u>				

تقسیم سود و زیان در شرکت های تضامنی

نحوه تقسیم سود و زیان در شرکت های تضامنی

تقسیم سود و زیان در شرکت های تضامنی

نحوه تقسیم سود و زیان در شرکت های تضامنی یکی از موضوعات بسیار مهم است که معمولاً در شرکت نامه مشخص می گردد. به طور کلی، تقسیم سود در شرکت های تضامنی به سه عامل کار، سرمایه و قبول خطر (ریسک) بستگی دارد. به عنوان مثال، شریکی که وقت بیشتری را صرف اداره امور شرکت می کند معمولاً با توافق سایر شرکا، هنگام تقسیم سود، مبلغی را به عنوان حق الزحمه یا پاداش دریافت می کند و یا شریکی که سرمایه گذاری بیشتری در شرکت کرده است سهم بیشتری بابت سود تضمین شده (بهره) سرمایه و قبول خطر دریافت می کند.

باتوجه به مطالب بالا، بر اساس توافق شرکا روش های مختلفی را می توان برای تقسیم سود در شرکت های تضامنی مورد استفاده قرار داد که مهمترین آنها عبارتند از:

۱- تقسیم سود به نسبت سرمایه (سهم الشرکه) شرکا

۲- تقسیم سود بر اساس نسبت های معین

۳- تخصیص حقوق (پاداش) سالانه و تقسیم باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین

۴- تخصیص سود تضمین شده سرمایه و تقسیم باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین

۵- تخصیص سود تضمین شده سرمایه و حقوق (پاداش) سالانه و تقسیم باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین

لازم به توضیح است که گاهی اوقات به منظور تقویت بنیه مالی یا حفظ نقدینگی و یا فراهم آوردن امکانات توسعه فعالیت های آتی شرکت ممکن است بخشی از سود قابل تقسیم برای اهداف خاصی کنار گذاشته شود که اصطلاحاً به آن "اندوخته" می گویند. در صورت تخصیص بخشی از سود قابل تقسیم به عنوان اندوخته، مابقی سود بر اساس یکی از روش های فوق بین شرکا تقسیم می شود.

تقسیم سود به نسبت سرمایه شرکا

در مواردی که درآمد شرکت مستقیماً به میزان سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در شرکت بستگی داشته باشد، تقسیم سود و زیان به نسبت سرمایه شرکا روش مناسبی است. در این روش، سود یا زیان ممکن است به نسبت سرمایه ابتدای دوره، سرمایه پایان دوره و یا میانگین موزون سرمایه در طی دوره بین شرکا تقسیم شود.

مثال ۶-۲- محمد و علی شرکای یک شرکت تضامنی هستند که سرمایه آن‌ها در ابتدای سال ۱۳۸۱ به ترتیب ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده است. در طی سال ۱۳۸۱ محمد و علی به شرح زیر سرمایه خود را افزایش دادند:

تاریخ افزایش سرمایه	مبلغ افزایش سرمایه ریال
---------------------	----------------------------

۱,۲۰۰,۰۰۰

۱۳۸۱/۴/۱

محمد

۱,۸۰۰,۰۰۰

۱۳۸۱/۷/۱

علی

سود خالص شرکت در سال ۱۳۸۱ مبلغ ۶۸۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.

مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه، با فرض این که:

(۱) سود بر اساس مانده سرمایه ابتدای دوره بین شرکا تقسیم شود.

(۲) سود بر اساس میانگین موزون سرمایه شرکا در طی دوره بین آن‌ها تقسیم شود.

حل:

(۱)

مجموع سرمایه ابتدای دوره شرکا

حل:
(۱)

مجموع سرمایه ابتدای دوره شرکا
 $3,000,000 + 2,000,000 = 5,000,000$

$$\frac{3,000,000}{5,000,000} = \frac{3}{5}$$
$$\frac{2,000,000}{5,000,000} = \frac{2}{5}$$

نسبت سهم سود محمد

نسبت سهم سود علی

صورت تقسیم سود برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

جمع	علی	محمد
۶۸۰,۰۰۰		
(۶۸۰,۰۰۰)	۲۷۲,۰۰۰ ^(۲)	۴۰۸,۰۰۰ ^(۱)
—	۲۷۲,۰۰۰	۴۰۸,۰۰۰

سود قابل تقسیم

تقسیم سود به نسبت سرمایه ابتدای دوره

$$1) \quad 680,000 \times \frac{3}{5} = 408,000$$
$$2) \quad 680,000 \times \frac{2}{5} = 272,000$$

۶۸۰,۰۰۰	خلاصه سود و زیان	۱۳۸۱/۱۲/۲۹
۶۸۰,۰۰۰	تقسیم سود	
۶۸۰,۰۰۰	تقسیم سود	
۴۰۸,۰۰۰	جاری محمد	
۲۷۲,۰۰۰	جاری علی	

(۲)

تاریخ	سرمايه گذاري هاي انجام شده ريال	مدت ماه	میانگین موزون سرمايه ريال	
۱۳۰۱/۱/۱	۳,۰۰۰,۰۰۰	۱۲	$۳,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۲}{۱۲} = ۳,۰۰۰,۰۰۰$	
۱۳۰۱/۴/۱	۱,۲۰۰,۰۰۰	۹	$۱,۲۰۰,۰۰۰ \times \frac{۹}{۱۲} = ۹۰۰,۰۰۰$	محمد
				۳,۹۰۰,۰۰۰
۱۳۰۱/۱/۱	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۲	$۲,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۲}{۱۲} = ۲,۰۰۰,۰۰۰$	
۱۳۰۱/۷/۱	۱,۸۰۰,۰۰۰	۶	$۱,۸۰۰,۰۰۰ \times \frac{۶}{۱۲} = ۹۰۰,۰۰۰$	علی
				۲,۹۰۰,۰۰۰
				۶,۸۰۰,۰۰۰
				جمع

$$\frac{۳,۹۰۰,۰۰۰}{۶,۸۰۰,۰۰۰} = \frac{۳۹}{۶۸}$$

نسبت سهم سود محمد

$$\frac{۲,۹۰۰,۰۰۰}{۶,۸۰۰,۰۰۰} = \frac{۲۹}{۶۸}$$

نسبت سهم سود علی

صورت تقسیم سود برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۰۱

جمع	علی	محمد	سود قابل تقسیم
۶۸۰,۰۰۰			
(۶۸۰,۰۰۰)	۲۹۰,۰۰۰ ^(۲)	۳۹۰,۰۰۰ ^(۱)	تقسیم سود به نسبت میانگین موزون سرمایه در طی دوره
—	۲۹۰,۰۰۰	۳۹۰,۰۰۰	

$$۱) ۶۸۰,۰۰۰ \times \frac{۳۹}{۶۸} = ۳۹۰,۰۰۰$$

$$۲) ۶۸۰,۰۰۰ \times \frac{۲۹}{۶۸} = ۲۹۰,۰۰۰$$

۶۸۰,۰۰۰	۱۳۸۱/۱۲/۲۹ خلاصه سود و زیان
۶۸۰,۰۰۰	تقسیم سود
۶۸۰,۰۰۰	تقسیم سود
۳۹۰,۰۰۰	جاری محمد
۲۹۰,۰۰۰	جاری علی

تقسیم سود بر اساس نسبت‌های معین

ساده‌ترین و معمول‌ترین روش برای تقسیم سود و زیان تعیین نسبت‌های معین برای هر یک از شرکا می‌باشد. در این روش، سود یا زیان بدون توجه به میزان سرمایه شرکا بر اساس نسبت‌های معینی که مورد توافق شرکا بوده و در شرکت‌نامه قید می‌شود بین شرکا تقسیم می‌گردد.

مثال ۷-۲- حسن و حسین شرکای یک شرکت تضامنی هستند که سرمایه هر یک از آنها ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال می باشد. طبق شرکت نامه سود و زیان به ترتیب به نسبت $\frac{2}{3}$ و $\frac{1}{3}$ بین شرکا تقسیم می شود. سود قابل تقسیم شرکت در سال ۱۳۸۱ مبلغ ۸۴۰,۰۰۰ ریال می باشد.

مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و تعیین سهم سود هر یک از شرکا
حل:

صورت تقسیم سود برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

جمع	حسین	حسن
۸۴۰,۰۰۰	۲۸۰,۰۰۰	۵۶۰,۰۰۰
(۸۴۰,۰۰۰)	۲۸۰,۰۰۰	۵۶۰,۰۰۰
—	—	—

سود قابل تقسیم
تقسیم سود به نسبت $\frac{2}{3}$ و $\frac{1}{3}$

تخصیص حقوق (پاداش) سالانه و

تقسیم باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین

ممکن است طبق توافق شرکا قسمتی از سود دوره به عنوان حق الزحمه یا پاداش به شریک یا شرکایی که مسئولیتی در اداره امور شرکت به عهده دارند تعلق گرفته و باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین بین شرکا تقسیم گردد. چنانچه پرداخت حق الزحمه به شریک یا شرکا در شرکت نامه قید شده باشد، صرف نظر از وجود سود یا زیان، باید به حساب شرکا منظور شود. اما پاداش تنها در صورت وجود سود به شریک تعلق می گیرد و ممکن است بر اساس درصدی از سود قبل از کسر پاداش و یا سود بعد از کسر پاداش محاسبه گردد.

تشکیل شرکت تضامنی

تخصیص سود

تقسیم باقی مانده

ممکن است

گرفته شده و

آن است که

سرمایه گذار

سود تضمین

سود یا زیان

مثال ۹-

سود تضمین

مطلوبست

حل:

کسر پاداش و یا سود بعد از کسر پاداش محاسبه گردد.

مثال ۸-۲- با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۷-۲، با فرض این که شرکا توافق نمایند که مبلغ ۱۲۰,۰۰۰ ریال و ۱۵۰,۰۰۰ ریال

به ترتیب برای حسن و حسین بابت حق الزحمه سالانه تعلق گیرد،

مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و تعیین سهم سود هر یک از شرکا

حل:

صورت تقسیم سود برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

جمع	حسین	حسن
۸۴۰,۰۰۰		
(۲۷۰,۰۰۰)	۱۵۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰
۵۷۰,۰۰۰		
(۵۷۰,۰۰۰)	۱۹۰,۰۰۰	۳۸۰,۰۰۰
	۳۴۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰

سود قابل تقسیم

حق الزحمه شرکا

مانده سود قابل تقسیم پس از کسر حق الزحمه

تقسیم باقی مانده به نسبت $\frac{2}{3}$ و $\frac{1}{3}$

تخصیص سود تضمین شده سرمایه و

تقسیم باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین

ممکن است طبق توافق شرکا ابتدا بخشی از سود به عنوان سود تضمین شده سرمایه شرکا (با نرخ مشخص) در نظر گرفته شده و سپس باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین بین شرکا تقسیم گردد. علت محاسبه سود تضمین شده آن است که مشخص گردد که منافع شرکا در شرکت تضامنی با توجه به خطرات احتمالی چه میزان بیشتر از سرمایه گذاری های مطمئن و بدون ریسک (مانند سپرده های بانکی و یا خرید اوراق مشارکت دولتی) می باشد. چنانچه تعلق سود تضمین شده به مانده حساب سرمایه در شرکت نامه تصریح شده باشد مبلغ سود تضمین شده، صرف نظر از وجود سود یا زیان، باید به حساب شرکا منظور شود.

مثال ۹-۲- با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۷-۲، با فرض این که طبق شرکت نامه سود و زیان پس از کسر ۱۲ درصد سود تضمین شده سرمایه بین شرکا تقسیم شود،

مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و تعیین سهم سود هر یک از شرکا

حل:

جمع	حسین	حسن
۸۴۰,۰۰۰		
(۴۸۰,۰۰۰)	۲۴۰,۰۰۰ ^(۲)	۲۴۰,۰۰۰ ^(۱)
۳۶۰,۰۰۰		
(۳۶۰,۰۰۰)	۱۲۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰
—	۳۶۰,۰۰۰	۴۸۰,۰۰۰

سود قابل تقسیم

سود تضمین شده سرمایه

مانده سود قابل تقسیم پس از کسر سود تضمین شده

تقسیم باقی مانده به نسبت $\frac{1}{3}$ و $\frac{2}{3}$

- ۱) $2,000,000 \times 12\% = 240,000$ سود تضمین شده سرمایه حسن
- ۲) $2,000,000 \times 12\% = 240,000$ سود تضمین شده سرمایه حسین

تخصیص سود تضمین شده سرمایه و حقوق (پاداش) سالانه و

تقسیم باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین

در این روش که ترکیبی از دو روش قبلی می باشد، ضمن تخصیص حق الزحمه (پاداش) به شرکایی که مسئولیتی در اداره امور شرکت به عهده دارند، سود تضمین شده ای نیز به سرمایه شرکا تعلق می گیرد، سپس باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین بین شرکا تقسیم می شود.

مثال ۱۰ - ۲ - با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۷ - ۲، با فرض این که طبق شرکت نامه برای حسن و حسین به ترتیب ۱۲۰,۰۰۰ ریال و ۱۵۰,۰۰۰ ریال حق الزحمه در نظر گرفته شود و به سرمایه شرکا ۹ درصد سود تضمین شده تعلق گیرد، مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و تعیین سهم سود هر یک از شرکا